

Katolikus muzulmán testvériség

Az emberi testvériségről szóló, Abu-Dzabiban aláírt történelmi jelentőségű dokumentum

Február 4-én sokakat meglepett, hogy az Egyesült Arab Emírségekbe látogató Ferenc pápa és a szunnita iszlám legfőbb vallási központjának vezetője, az al-Azhar egyetem és mecset főimámja az Abu-Dzabiban megrendezett vallásközi találkozón közös nyilatkozatot írtak alá.

A közös nyilatkozatban az aláírók azt is kérik, hogy tanulmányozzuk és terjesszük ezt a jelentős dokumentumot. Az eredetileg arabul kiadott dokumentum magyar fordítását teljes egészében közreadjuk.

Dokumentum az emberi testvériségről a világbéke és a békés együttélés érdekében

Előszó

A hit arra készíti a hívőt, hogy a másokban testvért lásson, akit támogatnia és szeretnie kell. Hite Istenben, aki megteremtette a világmindenséget, a teremtményeket és az összes emberi lényt – kik egyenlők az ő irgalmassága számára –, arra szólítja fel a hívőt, hogy kifejezze ezt az emberi testvériséget, óvja a teremtést és az egész világot, és támogasson minden embert, különösen a leginkább rászorulókat és a legszegényebbeket.

Ebből a transzcendens értékből kiindulva, a testvériség és a barátság légkörében tartott találkozókön osztoztunk a mai világ örömeiben, bánataiban és problémáiban, egyrészt a tudományos és műszaki fejlődésnek, a gyógyászati eredményeknek, a digitális korszaknak, a tömegkommunikációnak a szintjén; másrészt a szegénységnek, a háborúknak, a világ különböző részein élő sok fivérünk és nővérünk szenvedéseinek szintjén, mely szenvedéseknek az okai a fegyverkezési verseny, a társadalmi igazságtalanságok, a korrupció, az egyenlőtlenségek, az erkölcsi romlás, a terrorizmus, a hátrányos megkülönböztetés, a szélsőségesesség, és sok más.

Ezekből a testvéries és őszinte eszmecserékből, melyekben részünk volt, és az összes ember fényes jövőjét illetően reményteljes találkozóból született meg ennek az „Emberi testvériségről szóló dokumentum”-nak az ötlete. Ez egy őszintén és komolyan átgondolt dokumentum, jó és tisztességes akaratok közös nyilatkozata, mely arra hívja mindazokat, akik szívükben hordozzák az Istenben és az emberi testvériségben való hitet, hogy egyesüljenek és dolgozzanak együtt, hogy ez útmutatásul szolgáljon az új nemzedékeknek a kölcsönös tisztelet kultúrája felé, annak a nagy isteni kegyelemnek a megértésében, amely az összes embert testvérré teszi.

Dokumentum

Isten nevében, aki minden embert egyenlő jogokkal, kötelességekkel és méltósággal teremtett, és aki meghívta őket, hogy testvérként éljenek együtt egymással, hogy benépesítsék a földet, és terjesszék benne a jónak, a szeretetnek és a békének az értékeit.

Az ártatlan emberi lélek nevében, amelynek megölését megtiltotta Isten, amikor kijelentette, hogy ha bárki megöl egy embert, az olyan, mintha megölte volna az egész emberiséget, és ha bárki megment egy embert, az olyan, mintha az egész emberiséget megmentette volna.

A szegények, a nyomorban élők, a rászorulókat és a kirekesztettek nevében, akiknek megsegítését Isten megparancsolta, és azt minden embernek, különösen minden tehetős és jómódú embernek kötelességévé tette.

Az árvák, az özvegyek, a menekültek, valamint a lakóhelyükről és országukból elűzöttek nevében; a háborúk, az üldöztetések és az igazságtalanságok áldozatainak nevében; a gyengék, a félelemben élők, a háborús foglyok és a megkínzottak nevében, a világ bármely pontján éljenek is, megkülönböztetés nélkül.

Azon népek nevében, amelyek elveszítették a biztonságot, a békét és a békés együttélést, és pusztítás, rombolás és háború áldozataivá váltak.

Az „emberi testvériség” nevében, amely átfog minden embert, egyesíti és egyenlővé teszi őket.

Ennek a testvériségnek a nevében, amelyet megtépáznak az integralista és megosztó politikák, a féktelen nyereségre törekvő rendszerek és a gyűlölködő ideológiai tendenciák, amelyek manipulálják az emberek cselekvését és sorsát.

A szabadság nevében, amelyet Isten minden embernek megadott, amikor szabadnak teremtette, és ezzel megkülönböztető jelleget adott neki.

Az igazságosságnak és az irgalmasságnak, a jólét alapjainak és a hit sarokköveinek nevében.

Minden jóakarató ember nevében, akik a föld minden szegletében jelen vannak.

Istennek és mindezeknek nevében, az Azhar Egyetem [Al-Azhar al-Sharif] – a keleti és a nyugati muszlimokkal – és a Katolikus Egyház – a keleti és a nyugati katolikusokkal – kijelentik, hogy elfogadják a párbeszéd kultúráját mint követendő utat; az együttműködést mint magatartást; a kölcsönös megismerést mint módszert és kritériumot.

Mi – akik hiszünk Istenben, a vele való végső találkozásban és az ő ítéletében –, vallási és erkölcsi felelősségünknel fogva, és ezen dokumentumon keresztül, azt kérjük magunktól, a világ vezetőitől, a nemzetközi politika és a világgazdaság irányítóitól, hogy komolyan vállalják a tolerancia, az együttélés és a béke kultúrájának terjesztését; a lehető legkorábbi beavatkozást ártatlan vér ontásának megakadályozására, valamint azt, hogy véget vetnek a háborúknak, a konfliktusoknak, a környezet pusztulásának és a világ által jelenleg tapasztalt kulturális és erkölcsi hanyatlásnak.

Az értelmiségiekhez, a filozófusokhoz, a vallás képviselőihez, a művészekhez, a média szakembereihez és a kultúra képviselőihez fordulunk a világ minden részén, hogy fedezzék fel újra a béke, az igazságosság, a jó, a szépség, az emberi testvériség és a békés együttélés értékeit annak érdekében, hogy megerősítsék ezeknek az értékeknek, mint az üdvösség horgonyának fontosságát mindenki számára, és igyekezzenek terjeszteni őket mindenütt.

Ez a nyilatkozat, mai valóságunk mélyreható átgondolkodásából kiindulva, értékelve annak sikereit és átérezve annak fájdalmait, bajait és csapásait, határozottan úgy véli, hogy a modern világ válságának egyik legfontosabb oka az elaltatott emberi lelkiismeret és a vallási értékektől való eltávolodás, továbbá az individualizmus és az anyagelvű filozófiák túlsúlya, amelyek istenítik az embert, és a világias, anyagi értékeket helyezik a legfőbb és transzcendens alapelvek helyébe.

Jóllehet elismerjük modern civilizációnknak a tudomány, a technológia, az orvostudomány, az ipar és a jólét területén – különösen a fejlett országokban – elért pozitív eredményeit, hangsúlyozzuk, hogy ezen nagyszerű és nagyra értékelt történelmi fejlődés mellett a nemzetközi cselekvést befolyásoló erkölcsi romlásnak, a spirituális értékek és a felelősségérzet gyengülésének vagyunk tanúi. Mindez hozzájárul a frusztráció, az elszigeteltség és a kétségbeesés általános érzésének terjedéséhez, ami miatt sokan vagy az ateista és agnosztikus szélsőségesség örvényébe, vagy a vallási integrizmus, a szélsőségesség és a vak fundamentalizmus csapdájába esnek; és ily módon arra ösztönöznek másokat, hogy adják meg magukat a függőség, valamint az egyéni és kollektív önpusztítás formáinak.

A történelem azt mutatja, hogy a vallási és nemzeti szélsőségesség és az intolerancia a világban, mind Nyugaton, mind Keleten, oda vezetett, amit egy „darabokban zajló harmadik világháború” jeleinek nevezhetünk. Ezek a jelek a világ különböző részein és különböző tragikus körülmények között elkezdtek megmutatni kegyetlen arcukat; olyan helyzetek ezek, amelyekről nem tudjuk, pontosan hány áldozatot szedtek, hány özvegyet és árvát hagytak maguk után. Emellett vannak olyan területek is, amelyek új konfliktusok helyszínévé válnak, ahol feszültségek keletkeznek, fegyvereket és lőszeret halmoznak fel, egy olyan globális

környezetben, amelyet a bizonytalanság, a csalódás és a jövőtől való félelem ural és rövidlátó gazdasági érdekek irányítanak.

Azt is kijelentjük, hogy a súlyos politikai válságok, az igazságtalanság és a természeti erőforrások méltányos elosztásának hiánya – amely erőforrások csak egy gazdag kisebbség előnyeit szolgálja, a föld népei többségének kárára – hatalmas számú beteget, rászorulókat és halottakat eredményeztek és eredményeznek, halálos válságokat okoztak, amelyeknek sok ország áldozatául esett, azoknak a természeti erőforrásoknak és a fiatal nemzedékek erőforrásainak ellenére, amelyekkel ezek az országok rendelkeznek. Ezen válságokkal kapcsolatban, amelyek a szegénység és az éhség miatt már amúgy is emberi csontvázzá soványodott gyermekek millióinak éhhalálához vezetnek, elfogadhatatlan nemzetközi hallgatás uralkodik.

Ezzel összefüggésben nyilvánvaló, hogy a család, a társadalom és az emberiség alapsejtje lényegi fontosságú szerepet tölt be azáltal, hogy gyermekeket hoz világra, felneveli, oktatja őket, szilárd erkölcsöt és családi védelmet biztosít számukra. A család intézménye elleni támadás, annak megvetése vagy szerepe fontosságának kétségbevonása korunk egyik legveszedelmesebb csapása.

Tanúsítjuk a vallási érzék felébresztésének fontosságát és az új nemzedékek szívében való újjáélesztésének szükségességét, az egészséges oktatás, az erkölcsi értékekhez és a helyes vallási tanításokhoz való hűség által, hogy szembeszálljunk az individualista, önző, konfliktust kereső tendenciákkal, a radikalizmussal és a vak szélsőségességgel, annak minden formájában és megnyilvánulásában.

A vallások első és legfontosabb célja az, hogy higgyünk Istenben, tiszteljük őt, és minden embert meghívjunk arra, hogy ők is higgyék, hogy ez a világ Istentől függ, aki irányítja azt; hogy ő a Teremtő, aki isteni bölcsességével alkotott bennünket, és megajándékozott az élettel, amelyet védelmeznünk kell. Az élet olyan ajándék, amelyet senkinek sincs joga elvenni, fenyegetni vagy tetszése szerint manipulálni, épp ellenkezőleg, mindenkinek őriznie kell az életnek ezt az ajándékát, annak kezdetétől a természetes halálig. Ezért elítélünk minden gyakorlatot, amely veszélyezteti az életet, így a népirtást, a terrorcselekményeket, az elköltözésre való kényszerítést, az emberi szervek kereskedelmét, az abortuszt és az eutanáziát, valamint az ezeket támogató politikákat.

Továbbá határozottan kijelentjük, hogy a vallások soha nem ösztönzik a háborút, nem keltenek gyűlöletet, ellenségeskedést, szélsőségességet, nem szólítanak fel erőszakra vagy vérontásra. Ezek a csapások a vallási tanításoktól való eltérésnek, a vallások politikai felhasználásának a következményei, és olyan vallásos embercsoportok értelmezésének eredményei, akik a történelem bizonyos szakaszaiban visszaéltek a vallási érzésnek az emberek szívére gyakorolt hatásával, hogy őket olyan cselekedetre készítsék, amelyeknek semmi köze a vallás igazságához, hogy világias és rövidlátó politikai és gazdasági célokat érjenek el általuk. Ezért azt kérjük mindenkitől, hogy hagyjon fel a vallások eszközként való felhasználásával gyűlölet, erőszak, szélsőségesség és vak fanatizmus keltésére, és hagyjon fel azzal, hogy Isten nevét gyilkosság, száműzés, terrorizmus és elnyomás igazolására használja fel. Ezt Istenbe vetett közös hitünkre kérjük, aki nem arra teremtette az embereket, hogy megöljük őket, vagy, hogy azok szembeszálljanak egymással, és arra sem, hogy megkínózzuk vagy megalázzuk őket életükben és létükben. Isten, a Mindenható ugyanis nem szorul rá arra, hogy bárki is megvédje őt, és nem akarja, hogy nevét emberek terrorizálására használják.

Ez a dokumentum, a korábbi nemzetközi dokumentumokkal összhangban, amelyek hangsúlyozták a vallások szerepének fontosságát a világbéke építésében, megerősíti az alábbiakat:

– Erős meggyőződésünk, hogy a vallások igaz tanításai arra hívnak, hogy megmaradjunk a béke értékeibe gyökerezve; hogy támogassuk a kölcsönös megismerés, az emberi testvériség és a békés együttélés értékeit; hogy helyreállítsuk a bölcsességet, az igazságosságot és a

szereket, és hogy felébredjünk a vallásosság érzékét a fiatalok körében, hogy megvédjük az új nemzedékeket az anyagelvű gondolkodás uralmától, a féktelen nyereségre törekvő kapzsiság és a közömbösség – az erő törvényén és nem a törvény erején alapuló – politikáinak veszélyétől.

– A szabadsághoz minden embernek joga van: mindenki rendelkezik a hit, a gondolat, a kifejezés és cselekvés szabadságával. A vallások, a bőrszínek, a nemek, a fajok és a nyelvek sokfélesége és különbözősége isteni bölcs akarat rendelkezése, amellyel Isten az embereket teremtette. Ez az isteni bölcsesség az az eredet, amelyből a vallásszabadsághoz és a különbözőség szabadságához való jog származik. Ezért elítéljük az embereknek egy bizonyos vallás vagy kultúra elfogadására történő kényszerítését, továbbá olyan civilizációs életmód másokra kényszerítését, amelyet azok nem fogadnak el.

– Az irgalmasságon alapuló igazságosság a követendő út annak az emberhez méltó életnek az eléréséhez, amelyhez minden embernek joga van.

– A párbeszédet, a megértést, valamint a toleranciát, a másik elfogadását és az emberek közötti együttélést valló kultúra terjesztése nagyban hozzájárulna az emberiség nagy részét érintő számos gazdasági, társadalmi, politikai és környezeti probléma csökkentéséhez.

– A hívők közötti párbeszéd azt jelenti, hogy találkozunk a közös spirituális, emberi és társadalmi értékek hatalmas terében, és ezt befektetjük a vallások által szorgalmazott legmagasabb erkölcsi erények terjesztésébe; azt is jelenti, hogy kerüljük a felesleges vitákat.

– Az istentiszteleti helyek – zsinagógák, templomok és mecsetek – védelme a vallások, az emberi értékek, a törvények és a nemzetközi egyezmények által garantált köteletség. Minden arra irányuló kísérlet, hogy megtámadják az istentiszteleti helyeket, vagy merénnyel, robbantással, rombolással fenyegetnek azokat, a vallások tanításától való eltérés, továbbá a nemzetközi jog egyértelmű megsértése.

– Az emberek biztonságát fenyegető, mind Keleten és Nyugaton, mind Északon és Délen félelmet, rettegést és pesszimizmust keltő, számtalan terrorizmusért nem a vallás okolható – még ha a terroristák eszközként használják is –, hanem a vallási szövegek megszorított téves értelmezései, az éhezéshez, szegénységhez vezető, igazságtalanságot, elnyomást, arroganciát alkalmazó politikák okolhatók; ezért meg kell szüntetni a terrorista mozgalmak támogatását pénzzel, fegyverekkel, tervekkel, igazolásokkal, médiában való megjelenéssel, és mindezt nemzetközi bűncselekményeknek kell tekinteni, amelyek veszélyeztetik a globális biztonságot és békét. Ezt a terrorizmust minden formájában és megnyilvánulásában el kell ítélni.

– Az állampolgárság fogalma a jogok és köteleességek egyenlőségén alapul, amelynek keretében mindenki igazságosságnak örvend. Ezért el kell köteleznünk magunkat arra, hogy társadalmunkban meghonosítsuk a teljes állampolgárság fogalmát, és lemondunk a kisebbségek kifejezés hátrányosan megkülönböztető használatáról, ami az elszigeteltség és a kisebbségi érzését hozza magával; utat készít az ellenségeskedéshez és a viszályhoz, elveszi egyes állampolgárok sikereit, vallási és polgári jogait azáltal, hogy hátrányosan megkülönbözteti őket.

– A Nyugat és a Kelet közötti kapcsolatra vitathatatlanul, kölcsönösen szükség van, az nem helyettesíthető és nem szabad elhanyagolni, hogy mindkettő gazdagodhasson a másik civilizációjával, a kultúrák cseréje és párbeszéde révén. A Nyugat orvosságot találhatna a Kelet civilizációjában a materializmus uralma által okozott némely spirituális és vallási betegségére. A Kelet pedig sok olyan tényezőt találhatna a Nyugat civilizációjában, amelyek segíthetnek, hogy kilábaljon a gyengeségből, a megosztottságból, a konfliktusokból, valamint a tudományos, technikai és kulturális hanyatlásból. Fontos figyelmet fordítani a vallási, kulturális és történelmi különbségekre, amelyek elengedhetetlen szerepet játszanak a személyiség, a kultúra és a civilizáció alakításában Keleten; és fontos, hogy megszilárdítsuk

az egyetemes és közös emberi jogokat, hogy segítsünk biztosítani a méltóságteljes életet az összes keleti és nyugati ember számára, elkerülve a kettős mérce politikájának használatát.

– Elengedhetetlenül szükséges, hogy elismerjük a nők oktatáshoz, munkához és politikai jogaik gyakorlásához fűződő jogát. Ezenkívül dolgoznunk kell annak érdekében, hogy megszabadítsuk őket a saját hitük elveivel és saját méltóságukkal ellentétes történelmi és társadalmi nyomásgyakorlástól. Továbbá védelmeznünk kell őket a szexuális kizsákmányolástól, és attól, hogy pusztán árucikként, gyönyörforrásként vagy anyagi haszon forrásaként kezeljék őket. Ezért meg kell állítani minden embertelen gyakorlatot és vulgáris szokást, amely megalázza a nők méltóságát, és dolgoznunk kell annak érdekében, hogy megváltoztassák a törvényeket, amelyek megakadályozzák a nőket abban, hogy maradéktalanul élhessenek jogaikkal.

– A családok és a társadalom kötelessége, hogy védelmezze a gyermekeknek a családi környezetben való felnevelkedéshez, a táplálkozáshoz, az oktatáshoz és a gondozáshoz fűződő alapvető jogait. Ezeket a jogokat biztosítani és védelmezni kell, hogy ne lehessen figyelmen kívül hagyni vagy megtagadni egyetlen gyermektől sem sehol a világon. El kell ítélni minden olyan gyakorlatot, amely sérti a gyermekek méltóságát vagy jogait. Az is fontos, hogy felfigyeljünk azokra a veszélyekre, amelyeknek ki vannak téve – különösen a digitális környezetben –, és bűncselekménynek tekintsük az ártatlanságukkal való visszaélést és gyermekkoruk bármilyen megsértését.

– Az idősek, a gyengék, a fogyatékkal élők és az elnyomottak jogainak védelme olyan vallási és társadalmi szükséglet, amelyet szigorú jogszabályokkal és erre vonatkozó nemzetközi egyezmények alkalmazásával kell biztosítani és védeni.

Ebből a célból a Katolikus Egyház és az al-Azhar, együttműködésükön keresztül, bejelentik és megígérik, hogy ezt a dokumentumot eljuttatják a hatóságokhoz, a befolyásos vezetőkhez, a vallások képviselőihez az egész világon, az illetékes regionális és nemzetközi szervezetekhez, a civil társadalom szervezeteihez, vallási intézményekhez és vezető gondolkodókhoz; és vállalják, hogy terjesztik ennek a nyilatkozatnak az elveit minden regionális és nemzetközi szinten, és sürgetik, hogy fordítsák le őket politikai irányelvek, döntések, jogalkotási szövegek, tantervek és kommunikációs anyagok gyakorlati nyelvére.

Az Al-Azhar és a Katolikus Egyház azt kéri, hogy ez a dokumentum váljon a kutatás és reflexió tárgyává minden iskolában, az egyetemeken, az oktatási és képzési intézményekben, hogy hozzásegítsen olyan új nemzedékek felneveléséhez, amelyek a jót és a békét viszik másoknak, és mindenütt védelmezik az elnyomottak és a legutolsók jogát.

Végezetül azt kívánjuk, hogy:

ez a nyilatkozat legyen meghívás a megbékélésre és a testvériségre az összes hívő között, sőt, a hívők és a nem hívők között, és az összes jóakarátú ember között;

legyen felhívás minden, élő lelkiismerettel rendelkező emberhez, hogy vesse el az esztelen erőszakot és a vak szélsőségeséget; legyen felhívás mindazokhoz, akik szeretik a tolerancia és a testvériség vallások által is támogatott és ösztönzött értékeit;

legyen tanúságtétel az Istenbe vetett hit nagyságáról, amely egyesíti az egymástól elszakadt szíveket és felemeli az emberi lelket;

legyen az ölelés jelképe a Kelet és Nyugat, Észak és Dél között, továbbá mindazok között, akik hisznek abban, hogy Isten azért teremtett meg bennünket, hogy megismerjük egymást, együttműködjünk egymással, és egymást szerető testvérekként éljünk.

Ez az, amit remélünk és próbálunk megvalósítani annak érdekében, hogy elérjünk egy olyan egyetemes békét, amelyet minden ember élvezhet ebben az életben.

Abu-Dzabi, 2019. február 4.

Őszentsége Ferenc pápa Al-Azhar főimámja, Ahmad et-Tajjeb

A keresztény hit az egyetlen érvényes és egyetlen Isten által akart vallás

Athanasius Schneider, az astana-i egyházmegye segédpüspöke írása „Az emberi testvériségről...” c. dokumentummal kapcsolatban.

A Krisztusban való bensőleg természetfölötti fogadott fiúság alkotja az egész isteni kinyilatkoztatás szintézisét. *Isten által fogadott fiúnak lenni* mindig ingyenes kegyelmi ajándék, Isten legfőbb ajándéka az emberiség számára. *Ez azonban csak a Krisztusban való személyes hit és a keresztség felvétele által nyerhető el*, amint az Úr maga tanítja: „*Jézus azt válaszolta: »Bizony, bizony mondom neked: ha valaki nem születik vízből és Szentlélekből, nem mehet be Isten országába. Ami a testből született, az test, és ami a Lélekből született, az lélek. Ne csodálkozz, hogy azt mondtam neked: szükséges felülről megszületnetek.«*” (Jn 3, 5,7).

Az elmúlt évtizedekben gyakran lehetett kijelentéseket hallani – még az egyházi hierarchia bizonyos képviselőitől is – az **anonim keresztényekről** szóló elméletről. Ez az elmélet a következőt állítja: az Egyház küldetése a világban végül is abban áll, hogy ráébresszen arra, hogy minden embernek az üdvössége Krisztusban van és következésként a Krisztusban való fiúvá fogadásban. *Ugyanezen elmélet szerint már minden emberi lény birtokolja az istenfiúságot személyisége mélyén. De az ilyen elmélet közvetlenül ellentmond az isteni kinyilatkoztatásnak*, amint ezt Krisztus tanította, és az apostolok és az Egyház kétezer éven át változatlanul és a kétely árnyéka nélkül továbbadta.

Erik Peterson, az ismert konvertita és exegéta írásában (Az zsidókból és pogányokból álló Egyház, *Die Kirche aus Juden und Heiden*) már régóta (1933) figyelmeztetett az ilyen elmélet veszélyeire, amikor hangsúlyozta, hogy senki sem redukálhatja a keresztény létet („*Christsein*”) a természetes rendre, amelyben a megváltás Jézus Krisztus által megszerzett gyümölcsei be tudódnak minden embernek, mint egy bizonyos fajta örökség, csupán azért, mert minden ember osztozik a megtestesült Igével az emberi természetben. *A fogadott fiúság Krisztusban nem automatikus, azáltal garantált hatás, hogy valaki az emberi fajhoz tartozik.*

Szent Atanáz (v.ö. Oratio contra Arianos II, 59) egy egyszerű, de ugyanakkor találó magyarázatot hagyott ránk az embernek, mint Isten teremtményének természetes állapota és a Krisztusban Isten fiaként létezés dicsősége közti különbségről. Szent Atanáz Szent János evangéliumának szavaiból vezeti le magyarázatát: „*hatalmat adott, hogy Isten gyermekei legyenek; azoknak, akik hisznek az ő nevében, akik nem a vérből, sem a test ösztönéből, sem a férfi akaratából, hanem Istenből születtek*” (Jn 1 12-13). Szent János a „születtek” szót használja, kifejezve, hogy az ember Isten fiává nem a természet, hanem a fogadott fiúság szerint válik. Ez mutatja Isten szeretetét, hogy aki a teremtőjük, a hit által atyjuk is lesz. Ez történik akkor, amikor az emberek szívükbe fogadják a megtestesült Fiú Lelkét, aki így kiáltozik bennük: Abba, Atya. Szent Atanáz folytatja magyarázatát: *a teremtett létezők, emberek semmilyen más módon nem lehetnek Isten fiai csak a keresztség által, amelyben Isten természetes és igazi Fiának Lelkét kapják.* Pontosan ezért testesült meg Isten, hogy az ember képes legyen Isten fogadott fia lenni, és hogy képes legyen az isteni természetben részesedni. Következésképpen a természet szerint Isten helyes értelemben véve nem atyja minden embernek. *Bármely ember csak akkor lesz képes kiáltani az igazságot: „Abba, Atya”* (Rom 8, 15; Gal 4, 6), *ha elfogadja Krisztust és megkeresztelkedik.*

Az Egyház kezdeteitől fogva jelen van ez a meggyőződés, amint **Tertullianus** tanúsítja: „*Senki sem születik kereszténynek, hanem kereszténnyé lesz*” (Apol. 18, 5). Karthágói **Szent**

Ciprián találóan fogalmazta meg ezt az igazságot: „*Annak nem lehet Isten az Atyja, akinek az Egyház nem az anyja*” (De unit. 6).

A mai Egyház legsürgetőbb feladata, hogy azt a változást mozdítsa elő, amely a lelki „klimával” és lelki „migrációval” kapcsolatos, tudniillik hogy a Jézus Krisztusban való hit elvesztése, Krisztus királyságának elvetése átváltozzon a Jézus Krisztusban való kifejezett hitté, királyságának elfogadásává, és hogy az emberek a hitetlenség lelki rabszolgaságának nyomorúságából Isten fiainak boldogságára, a bűnös életből a megszentelő kegyelemre jussanak.

A kereszténység az egyetlen Isten által akart vallás. Ezért a kereszténység soha sem helyezhető más vallások mellé, mintegy kiegészítésként. Aki azt mondja, hogy a vallások különbözősége Isten akarata, megsérti az isteni kinyilatkoztatás igazságát, amint ezt tévedhetetlenül állítja a Tízparancsolat első parancsa. Krisztus szerint a benne és isteni tanításában való hitnek le kell cserélnie az összes vallást, jóllehet ennek nem erővel, hanem szerető meggyőzéssel kell történnie, amint ezt Krisztus Király ünnepének reggeli dicsérete himnuszában mondja: „Non Ille regnat cladibus, non vi metuque subdidit: alto levatus stipite, amore traxit omnia” („Nem kard, erő vagy félelem veti alá a népeket, hanem magasba emelve a keresztben Ő szeretettel vonz mindent magához”).

Csak egy út van Istenhez, és ez Jézus Krisztus, mert Ő maga mondta: „*Én vagyok az Út*” (Jn 14, 6). Csak egy igazság van, és ez Jézus Krisztus, mert Ő maga mondta: „*Én vagyok az Igazság*” (Jn 14, 6). Csak egyetlen természetfölötti élete van a léleknek, és ez Jézus Krisztus, mert Ő maga mondta: „*Én vagyok az Élet*” (Jn 14, 6).

Isten megtestesült Fia tanította, hogy a benne való hiten kívül nem lehet igaz, Istennek tetsző vallás: „*Én vagyok az ajtó: aki rajtam keresztül megy be, üdvözülni fog*” (Jn 10,9). *Isten minden embernek megparancsolta kivétel nélkül: „Ez az én szeretett Fiam, őt hallgassátok”* (Mk 9, 7). Isten nem azt mondta: „Hallgathatjátok Fiamat és hallgathattok más vallásalapítókat, mert az az akaratom, hogy különböző vallások legyenek”. *Isten megtiltotta nekünk, hogy elismerjük más istenek vallásának legitim voltát: „Rajtam kívül más istened ne legyen!”* (Kiv 20, 3) és „*Ne húzzatok egy igát a hitetlenekkel! Mert mi köze az igaz voltoknak a gonoszhoz? Vagy milyen közösség van a világosság és a sötétség között? Hogyan egyezne ki Krisztus Béliállal? Vagy mi köze a hívőnek a hitetlenhez? Hogyan fér össze Isten temploma a bálványokkal?*” (2 Kor 6 14-16).

Ha más vallások hasonló módon megfelelnek Isten akaratának, nem lett volna Mózes idejében Isten által elítélve az Aranyborjú (v.ö. Kiv 32,4-20); így a keresztények büntetlenül tisztelhetnék ma az új Aranyborjút, minthogy minden vallás ezen elmélet szerint Istennek tetsző utakon jár.

Isten az apostoloknak és rajtuk keresztül az Egyháznak ünnepélyes parancsot adott, hogy tanítsanak meg minden népet s minden vallás követőjét az egyetlen igaz hitre, megtanítva őket az összes isteni parancs megtartására, és hogy megkereszteljék őket (v.ö. Mt 28,19-20). *Az apostolok és az első pápa, Szent Péter Apostol igehirdetésétől kezdve az Egyház mindig hirdette, hogy nincs üdvösség más névben, azaz más hitben az ég alatt, ami által az ember megmenekülhet, csak a Jézus Krisztus Nevében és a benne való hitben* (v.ö. ApCsel 4, 12).

Szent Ágoston szavaival az Egyház minden időben tanította: „*A keresztény vallás az egyetlen olyan vallás, amelyben jelen van a lélek üdvösségének egyetemes útja; mert ezt az utat kivéve, senki sem üdvözülhet. Ez egy fajta királyi út, amely egyedül vezet abba a királyságba, amely nem inog meg, mint minden ideiglenes méltóság, hanem egyedül áll szilárdan, örök alapokon.*” (De civitate Dei 10, 32, 1).

A nagy pápa, **XIII. Leó** következő szavai tanúskodnak a Tanítóhivatal minden időkre szóló ugyanazon, nem változó tanításáról: „*Az a nézet, hogy minden vallás egyforma, arra irányul, hogy a vallás minden formáját lerombolja, különösen a katolikus vallást, amely az egyetlen*

igaz vallás lévén, nagy jogtalanság nélkül nem tekinthető egyszerűen egyenlőnek más vallásokkal” (Humanum genus enciklika 16.).

Az újabb időkben a Tanítóhivatal lényegében ugyanazt a nem változó tanítást terjesztette elő a Dominus Jesus dokumentumban (2000 augusztus 6). Ebből idézzük a következő fontos kijelentéseket:

„...gyakran azonosítják a teológiai hitet – mely a Szentháromság egy Istentől kapott kinyilatkoztatott igazság elfogadása – és a többi vallásban élő meggyőződést, mely vallásos tapasztalat az abszolút igazság keresése közben, és nincs meg benne a kinyilatkoztató Isten elfogadása. Ez egyik alapja azon irányzatoknak, melyek csökkentik, olykor megszüntetik a különbséget a kereszténység és a többi vallás között“ (7). „Ellenkeznek tehát a keresztény és katolikus hittel azok a megoldási kísérletek, melyek Isten üdvözítő tevékenységét Krisztus egyetlen közvetítésének mellőzésével tételezik föl” (14). „Nemritkán javasolják, hogy kerülni kell a teológiában az olyan kifejezéseket, mint „egyetlenség”, „egyetemesség”, „abszolút”, mert ezek használata eltúlozva hangsúlyozza Jézus Krisztus üdvöt hozó eseményének jelentőségét és értékét a többi vallással szemben. Valójában azonban e kifejezések egyszerűen a kinyilatkoztatott igazsághoz való hűséget fejezik ki, mert a hit forrásaiból származnak” (15). „...nyilvánvaló, hogy ellenkezne a katolikus hittel, ha az Egyházat pusztán úgy tekintenék, mint az üdvösség egyik útját a többi vallás mellett, melyek mintegy kiegészítik az Egyházat, sőt lényegében egyenrangúak vele, s együtt irányulnak Isten eszkatologikus országa felé” (21). „az Egyház ... radikálisan kizárja azt az indifferens felfogást, melyet vallási relativizmus hat át és arra a vélekedésre vezet, hogy ‘az egyik vallás annyit ér, mint a másik’ (Szent II János Pál Redemptoris missio 36)” (22).

Az apostolok és a számtalan keresztény vértanú, főleg az első három századból, megkímélhették volna magukat a vértanúságtól, ha ezt mondták volna: „a pogány vallás és imádás egy út, amely ugyanúgy megfelel Isten akaratának”. Például nem lett volna keresztény Franciaország, az „Egyház legidősebb lánya”, ha **Szent Remig** ezt mondta volna Clodvignak, a francia királynak: „Ne vesd meg a pogány vallás, amelyet eddig gyakoroltál, most imádd Krisztust, akit eddig üldöztél”. A szent püspök valójában másként beszélt, bár igen „durva” módon: „*Imádd, amit elégettél, és égesd el, amit imádtál!*”

Igazi egyetemes testvériség csak Krisztusban lehet, tudniillik megkeresztelt személyek között. Isten fiainak teljes dicsősége csak a mennyben, Isten boldogító színéről-színről látásában lesz elérhető, amint a Szentírás tanítja: „*Nézzétek, mekkora szeretetet tanúsított irántunk az Atya, hogy Isten gyermekeinek neveznek, és azok is vagyunk! Azért nem ismer minket a világ, mert őt sem ismeri. Szeretteim, most Isten gyermekei vagyunk, de még nem lett nyilvánvaló, hogy mik leszünk. Tudjuk azonban, hogy amikor meg fog jelenni, hasonlók leszünk hozzá, mert látni fogjuk őt, amint van*” (Jn 1, 1-3).

Minthogy Isten megtestesült Fia az emberiség egyetlen üdvözítője, *semmilyen tekintélynek a földön – még az Egyházban a legmagasabb tekintélynek – sincs joga arra, hogy felmentsen más vallású embereket a Krisztusban való kifejezett hit alól annak biztosításával, hogy a különböző vallások mint ilyenek Isten által akart dolgok*. Minthogy Isten ujjá által írottak a maguk kristálytisza jelentésükben, eltörölhetetlenül megmaradnak Isten Fiának szavai: „*Aki hisz benne, az nem esik ítélet alá, de aki nem hisz, az már ítélet alá esett, mert nem hitt az Isten egyszülött Fia nevében*” (Jn 3, 18). Ez az igazság érvényes volt máig minden keresztény generáció számára és érvényes marad az idők végezetéig tekintet nélkül arra a tényre, hogy Egyházunkban egyes emberek ezekben az annyira állhatatlan, gyáva, szenzációhajhászó és konformista időkben nyilvánvaló megfogalmazásával ellentétes értelemben újra értelmezik ezt az igazságot, „úgy adva el” ezt, mint a tanfejlődés folytonosságát.

A keresztény hiten kívül más vallás nem lehet igaz és Isten által akart, mert az Isten kifejezett akarata, hogy az emberek higgyenek Fiában: „Mert Atyám akarata az, hogy mindenkinek, aki látja a Fiút és hisz benne, örök élete legyen; és én feltámasztom őt az utolsó napon” (Jn 6,40).

A keresztény hite kívül más vallás nem képes közölni a természetfölötti életet: „Az örök élet pedig az, hogy megismerjenek téged, az egyedül igaz Istent, és akit küldtél, Jézus Krisztust” (Jn 17, 3).

† Athanasius Schneider, a Szűz Máriáról elnevezett
astana-i egyházmegye segédpüspöke

2019. február 8.

(Forrás: <http://www.matthaios.hu>.)

(TCS XXIV/2.)